

UNIVERSITETET
I OSLO

0626-91
ARKIV

Bodil Strysse
Paradisbakkene 3
3400 Lier

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE
OG NUMISMATIKK

Oldsaksamlingen med Vikingskipshuset
Frederiks gate 3
0164 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 97/7230 - 1

Håkon Glørstad
Besøksadresse
St. Olavs gt. 29

Oslo: 23 oktober 1997

Telefon: (47) 22 85 19 75
Telefaks: (47) 22 85 19 38
E-mail: hakon.glorstad@iakn.uio.no

Funn (aks 97/193) fra Gommerud, 91/2, Lier k, Buskerud

Først får jeg benytte anledningen til å takke for et hyggelig besøk på Deres gård sist uke. Jeg har nå fått anledning til å gå gjennom funnene fra Gommerud. En del funn er allerede innsendt til Oldsaksamlingen, og sammen med de nye stykkene, gir sakene fra gården et relativt fyldig bilde av forhistorien på stedet. De eldste og fleste funnene stammer fra den såkalte nøstvetperioden av eldre steinalder. Nøstvetfasen varer fra ca 6800 til 4500 f.Kr, og er den fasen av eldre steinalder som ubetinget har gitt flest funn. Ervervet var på denne tiden basert på jakt og fangst; jordbruket var ikke kjent. På hele Østlandet har havets frukter representert den viktigste matressursen, så de fleste boplassene vi kjenner fra denne tiden ligger ved de gamle strandlinjene. I Vest-Agder er det nylig gjort funn av flere menneskeskjelett som stammer fra tusenårene før nøstvetfasen. Disse skjelettene er de eldste som er kjent, både i Norge og Norden. Her er det foretatt en undersøkelse av skjelettets kjemiske sammensetning, noe som har avslørt at hele 80% av all maten som disse menneskene åt, kom fra havet. De har ikke bare spist fisk, men også sel, hval, sjøfugl skjell og kanskje sjøplanter som søl eller annen tang. Man får tro at menneskene på Gommerud har hatt en liknende diett. Skjelettene fra Vest-Agder er forøvrig nå utstilt på Oldsaksamlingen, så hvis dette er av interesse vil jeg absolutt anbefale å avlegge utstillingen et besøk.

Å høste av havets ressurser har krevet godt utstyr. Utfra danske funn vet vi at stokkebåter var i bruk både til jakt, fiske og for å flytte leierplassen rundt. De mange øksene fra Gommerud er antakelig restene etter blant annet stokkebåtproduksjon. Slike økser var godt egnede til å hule ut stökkene, og ble derfor laget i stort antall. Slike økser er lette å lage for en kyndig steinsmed, og ble nok laget og brukt på samme sted. Ble leieren flyttet, lå utbrukte eller halvferdige økser igjen, kanskje med tanke på å komme tilbake i en senere anledning.

Det er også et enkelt stykke i materialet fra Gommerud som kan dateres til yngre steinalder. Yngre steinalder avgrenses i tid fra ca 4000 til 1800 f.Kr. Fra denne perioden er det funnet et lite fragment av en slipt flintøks. De slipte flintøkse er et av de mest karakteristiske trekkene ved yngre steinalder. Øksene ser litt forskjellige ut gjennom perioden, men stykket fra Gommerud er så lite at øksen opprinnelige form ikke kan bestemmes nærmere. Vi vet imidlertid at slike økser ble importert i stort antall fra Danmark og Sørsverige. De var viktige arbeidsredskap, og, siden flint er så sjeldent i Norge, et ikke så rent lite statussymbol.

I yngre steinalder introduseres jordbruket i Norge. Lier har spesielt mange funn som kan knyttes til de tidligste jordbrukende kulturrene. De fruktbare liene rundt Drammensfjorden har antakelig vært et av de første stedene i landet som marken har blitt ryddet til åker og beite. Flintøkse var viktige redskaper til å

Department of Archaeology, Numismatics and History of Art
University of Oslo

rydde skog og lage utstyr for dette jordbruket. Det lille fragmentet fra Gommerud kan være en bit som er slått av øksen under arbeid. Det var vanlig at utbrukte flintøkser ble hugget opp til mindre flintredskaper. Fragmentet fra Gommerud kan også være restene etter slikt arbeid.

Helt til slutt skal jeg nevne en liten ildflint som også fulgte med funnet. Ildflintene er i bruk i svært lang tid, og denne kan ikke dateres nærmere. Kanskje er det kun noen hundre år gammel. I så fall er den et eksempel på hvordan flinten ikke bare var viktig i steinalderen, men helt opp til vår egen tid.

Som De sikkert skjønner, så er funnene fra Gommerud viktige for forståelsen av forhistorien i Lier. Universitetets Oldsaksamling setter derfor stor pris på den innsatsen som Leif Foss har gjort for å sikre dette viktige funnet for ettertiden. Når funnet er under kyndig forvaltning, er det et viktig bidrag til forskningen omkring de eldste tider i Lier, som igjen vil danne grunnlaget til å formidle denne forhistorien til de som bor der.

Vi håper det vedlagte diplommet faller i smak.

Med hilsen

Håkon Glørstad
Førstekonsulent

Kopi: Fylkesarkeologen